

Nogen Træk av natur og folkeliv i Lenvik.

For "Tromsø Stiftstidende" av H. I.

18.11. 1925.

II.

Befolkningen i Lenvik er det meget vanskelig at faa rede paa. Nogen konstant stamme kan man ikke paavise saaledes som f. eks i Bardu paa Tønset velkjendte og sterke "Halvorslekt", hvorfor ogsaa maalformen er tønsetisk der. Skulde man søke at grupere befolkningen noget her i Lenvik maatte det vel nærmest bli i større familier. Av saadanne findes der endel av nordlandsk avstamning væsentlig. Enkeltvis av dansk oprindelse fra det attende aarhundrede, f. eks. Hvidtfelt slekten. Slekstypen har holdt sig like til vore dage, navnet ogsaa, men det forsvinder merog mer. Imidlertid er den forgrenet over hele Lenvik og Rossfjord. I Amerika er mange, som hører til denne familie. Den er her i Lenvik særlig koncentreret paa Løkhelle og i Trollvik. Av andre familier; kan nævnes Mossesfamilien der er nok saa meget utbredt. Som værdige repræsentanter for denne kan nævnes Jakob og Ole Jørgensen, der er kjendte notiere og interesserte fiskere og gaardbrukere. I den søndre del av bygden har man Sedeniusfamilien i Sandvik og Laksfjorden. Videre Eidisfamilien i Skogen og Trollvik. Efterkommerne av lensmand Møller er nok

saa meget utbredt; men er særlig koncentreret paa Gibostad og Græsmyr. Lensmand Møller var fra Slesvig-Holsten.

I den nordre del av bygden støter man paa Statfamilien. Etterslekten bærer navnet helst som døpenavn, således lever der en mand paa Vang som heter Ole Malmer Stat Jørgensen. Som før sagt er befolkningen væsentlig nordlandsk indvandrere fra Vefsen, Ranen og indvandrede døler. Disse kjendes let paa deres større interesse for jordbruk. For omkring 50 aar siden flyttet en gudbrandsdøl op som den øverste beboer i Laksfjorddalføret, hvor han hadde kjøpt en jordeiendom, der kun var en utmark men av betydelig utstrækning. Der hadde nok bod en "Sami" der i en gamme; men av dyrket mark var der kun en liten flekke potetesland saa stor som et stuegulv.

Her som ellers i utkanterne op mot fjeldhøiderne i Lenvik bodde og bor fremdeles samier! Vei til nogen saa isoleret del av bygden, fandtes selvfølgelig ikke. Husløst som det var plassen, maatte han først og fremst skaffe sig huser. Paa hans eiendom fandtes kun bjerke, bygningsmaterialer maatte han hente fra Tranøbotten paa vinterføre. Litt efter litt fik han sig op nogen huser som han tømret op selv. Hans eneste hjelp var hans hustru. Han var fra Gudbrandsdalen, født paa Lesje og husmandsøn. Hans forældre flyttet til Vefsen, med sin familie. Dennes søn Torsten Paulsen, vokste op og tilbragte sine ungdomsaar der. Formentlig lærte han der nogen nævenyttighet, saa han stod ikke fast paa nybyggerstedet; men kunde bruke øks og sag og høvel. I begyndelsen var det nok nøisomt og knapt mangel gang; men frem gik det. Han er nu en velholden mand, har 10 storfæ 2 spræke

gudbrandsdalshester og en velstelt bondegaard, hvor flid og arbeidsomhet hører til dagens orden. Han er en mand i sit 90ende aar; men er med i alt arbeide. Nedskriveren av dette reiste forbi der i sidste sommer. Det var i slaatonnen. Jeg møtte en gammel mand, som let og rask kom gaaende fra marken med ljaeen paa nakken; det var Torsten. Hans hustru var død; men han hadde to sønner hændige og flinke. Den ene var gift og hadde flere sunde og friske barn. Jeg fik anledning til at se mig om baade ute og inde,

(Forts. 4de side.)

blandt andet i verkstedhuset. Der forefandtes høvelbænk, dreibænk og en mangfoldighet av verktøi, og han selv forfærdiget alle gaardsredskaper: vogner og andet bohave, ja, en pen og god karjol hadde de ogsaa forarbeidet selv, hestesæler o. s. v. Smidje forefandtes paa gaarden. De barket sit læder, forarbeidet sit skotøi, kvinderne spandt og vævet og sydde deres klæder. Kort sagt: De var selvhjulpne i alt. Jordbruket skjøttet de godt i rette tid. Som en sjeldenhet fortalte Torsten, at han et aar - det var sagtens et usedvanlig godt aar - hadde begyndt onnearbeidet. Torsten, blev var at kornåkeren saa ut, som den var færdig til at skjæres. Det viste sig ogsaa at være tilfældet. Da de tok til at skjære, faldt meget korn av aksene. I slutningen av slaatonnen var den samme aker fuldvoksen igjen, og inden høsten kunde han høste modent korn engang til. Med elskværdig gjestfrihet fik jeg overnatte der. Den næste dag fulgte Torstein mig henved en mil over myrer og morads til nogen ensligt liggende gaarde op mot Tranø's grænse let og raskt som

en ungdom.

Nu er det anlagt herredsvei hele dalen; opigjennem; men merkelig nok hadde anlægget stoppet et stykke nedenfor Torsteins gaard, noget som synes at skjule en misundelig tanke.

Det er ganske vakkert op igjennem Laksfjorddalen langs en hel del indsjølignende utvidninger av Lakselven, der minder om Tisteelven og Teensjøerne. Lakselven danner grænsen mellem Tranø og Lenvik. Paa Lenviks side er det ganske tæt og pen bebyggelse.

Fra Græsmyrbotten er det paabegyndt statsvei til Seljemo i Græsmyrskogen, og meningen er nok, at denne skal forsætte helt til Tranøs grænse. Denne vei kommer da til at gaa igjennom Torsteins eiendom og forbi hans gaard.

Jeg dvælet noget særlig ved Torsten Paulsen for at vise, hvad arbeidsomhet, flid og omtænksomhet kan drive det til, selv paa et saa isolert sted. Torsten lever av sit jordbruk og lever godt. ”Jeg er ikke skyldig nogen mand 10 ører”, sa Torsten. Landbruksredskaper har han, saa han er selvhjulpen.

Lenvik er av naturen herlig utstyret. Mildt og venlig er landskapet paa begge sider av Gisundet, som slynger sig mellem Senjen og fastlandet. Kommer man reisende sydfra og nærmer sig Gisundet, synes det for den ukjendte som det lukker sig; men er han kommen frem til Finsnes åpner utsikten sig igjen. Likedan ved Leiknes og Gibostad. Fra det sidste sted blir seileden mere like. Paa begge sider av Gisundet er en ganske tæt og pen bebyggelse med vakre tildels villalignende bondegaarde med vel-dyrkede enge, der i don lyse sommertid tar sig smuk og indbydende ut. Langs indlandsiden fører en god bilvei fra

Finsnes frem til Bjorelvnes, hvor sognets kirke staar. Herfra er statsvei over høiden til Rossfjord og Maalselv. Også fra Finsnes til Karlstad. Om nogle aar vil der antagelig bli vei langs Senjenlandet. Der er allerede paa-begyndt med denne vei baade syd og nordfra. Turist-baatene pleier ofte gaa med sakte fart gjennom Gisundet for at de reisende kan desbedre ifaa anledning til at beskue de naturskjønne omgivelser og den pikante seil-led.

Hvad klimatet angaar er det en blanding av havluft og indlandsluft. Det kan med en vis ret siges det samme om Gisund som en forfatter siger om Hardanger: ”Inkje er lufti so gyrme og raa som utme have, og inkje er ho saa tur og skarp som i fjeldbygdane austupaa”. Kommer man fra Tromsø, der ellers er berømt for sin skjønhet og frodige vegetation; saa vil man finde, at skogen ved Gisundet ser ganske anderledes ungdomsfrisk ut end paa Tromsø, hvor bjerkestammerne ser sure og mosgrodde ut. Mon ikke dette kommer av luften? Jeg tror strøkene ved Gisund er sunde bosteder, likesom de er vakre bosteder. Meget almindelig opnaar folk her 70—80 aar. Ikke saa sjelden 90 aar. Jeg kunde regne op mange som nærmer sig sterkt 90 aaret. Der findes en mand her som er saa sikker og stø paa haanden at han kan sætte kuglen i hodet paa kobben tross sine 86 aar. Denne man er Hans Strømmesen, Bukskind. Han har ogsaa været en dygtig fisker og gaardbruker. Endnu synes han ikke at ha lagt aarene ind. Han er endnu ofte at se paa sundet med haandsnøre eller line. For nogle aar siden saa man omtrent dagstøt en mand roende med smaaseitrøene i baaten. Det var Andreas Kjerregaard Eriksen. Da hans baat begyndte at bli skral, bestemte han sig til at kjøpe en

ny. Da lofottiden kom fulgte han en ”reksterbaat” til Lofoten kjøpte sig en kjæks og begav sig paa hjemveien efterat ha forsynet sig med litt niste og en flaske brændevin. Om han hadde tat vel meget av flasken vites ikke, nok er det at han tok ikke den like led hjem; men rodd rundt Astafjorden. Han var da nogle og otti aar. Den like vei til Lofoten er ca. 30 mil. ”Seil og mast lod han hjemme staa”. Han rodde.

En anden gamling, ogsaa over otti aar, Gabriel Pedersen, en gl. sjøulk, var ”ute med lina” paa Lenvikfjorden alene. Da han hadde sat lina, led det adskillig ut paa kvelden. Han vilde ikke uro folk ved at søke op i nogen gaard. Han rodde ind til nærmeste land, tok dræggen med op paa fjæren og la sig til at sove, ”saa det skulde være stilt, mens fisken fik sig mat”. Ut paa morgensiden syntes han det blev kjøligt. Han stod op. Da hadde sjøen flød like op til benene hans. Han gik i baaten, rodde ut til linen, fik ind dublen og begyndte at drage; men han var nok tidlig paa’n, for det var mangen ”bete”, som fisken ikke hadde smakt paa enda. Han fik dog en god ”koking” med ferskfisk og lever til middag.

Forts.

Kilde Tromsø stiftstidende 18.11. 1925.